

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvtatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum nomen personæ conuenienter possit prædicari pluraliter in diuinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](#)

QVAEST. IX. DE PERSONIS DIVINIS. ART. V.

stinctorum, cū pluralitas distinctionem sequatur: distinctione vero formalis fit ex aliqua oppositione.

Aproposito. Dicendum, q̄ in diuinis non differt, quod significatur per medium formā, & quod significatur per modum suppositi, vt diuinitas, & Deus paternitas, & pater. Et ideo non oportet, q̄ licet proprietates relatiæ sint quasi differentiæ cōstituentes personas, quod faciant compositionem aliquam cum personis constitutis.

Ad xvi. Dicendum, q̄ licet pater, & filius nō distinguuntur ab inuisicē: nī paternitate, & filiatione, non tñ oportet, q̄ pater, & filius quasi specie differant in diuinis, qui paternitas, & filiatio sunt relationes fīm speciem diuersa. Non enim iste relationes se habent ad diuinas personas, vt speciem dantes, sed magis vt supposita distinguentes, & cōstituentes. Illud aut̄ quod se habet ad personas diuinias, vt speciem dās, est natura diuina, in qua filius est similis patri. Nā generans generat sibi similem fīm speciem, non fīm individualis proprietates. Sicut ergo Sortes, & Plato licet non distinguenter ad inuisicē individualiter, nī albedine, & nigredine, que sunt diuerſā qualitates fīm speciem, nō tñ specie different, quia id quod est species albo & nigro, non est species Sorti, & Platoni: ita nec sequitur, q̄ pater, & filius species differant, propter differencentiam paternitatis, & filiationis fīm speciem licet in diuinis non possit proprie dici aliquid differre secundū speciem, cum non sit ibi species & genus.

Ad xix. Dicendum, q̄ nullo modo concedendum est, q̄ in diuinis sit nī vnum esse: cū esse semper ad essentiam pertinet, & præcipue in Deo, cuius esse est sua essentia. Relationes aut̄, quæ distinguunt supposita in diuinis, non addunt aliud esse super esse essentie, quia non faciunt compositionē cū essentia, vt dictum est. Omnis aut̄ forma addens aliquid esse super esse substantiale, facit compositionem cum substantia, & ipsum esse est accidentale: sicut esse albi, & nigri. Diuerſitas ergo fīm esse sequitur pluralitatē suppositorū: sicut, & diuerſitas essentiae in reb. creatis. Neutrū aut̄ in diuinis.

Ad xx. Dicendum, q̄ operatio egreditur ab agē te rōne formæ, vel virtutis, quæ est principiū operationis. Et ideo nihil prohibet à trib. personis, que sunt vnius naturæ, & virtutis, vnam creationē procedere: sicut si trium calidorum eset unus numerus, calor, vna numero ab eis calefactione proueniet.

Ad xxi. Dicendum, q̄ formas individualentes in rebus creatis non sunt subsistentes, sicut in diuinis, & ideo non est simile.

Ad xxii. Dicendum, q̄ in rebus creatis ad multitudinē suppositorū, sequit multiplicatio essentiarū, qđ non accidit in diuinis. vnde rō non sequitur.

Ad xxiii. Dicendum, q̄ licet tota, & perfecta diuinitas sit in qualibet triū personarum fīm proprium modum existendi: nī ad perfectionem diuinitatis pertinet, vt sint plures modi existendi in diuinis, vt. s. sit ibi à quo aliud & ipse à nullo, & aliquis qui est ab alio. Non n. eset omnimoda perfectio i diuinis, nisi eset ibi processio verbi, & amoris.

Ad xxiv. Dicendum, q̄ ratio illa procedit, ac si diuinæ persona per essentiam distinguenter. Sic enim plenitudo gaudij quā habet pater in filio, eset in aliquo extrinseco, & non haberet pater hoc in scipio: sed quia filius est in patre, vt verbum ipsius, non posset esse patri plenum gaudium de scipio, nisi in filio: sicut nechomo de scipio gaudet, nisi per conceptionem quam de scipio habet.

ARTICVLVS VI.

Vtrum nomen personæ conuenienter possit predicari pluraliter in diuinis.

SExto queritur vtrum nomen personæ conuenienter possit pdicari pluraliter in diuinis, & vñ quod non. Perlon. n. est substantia, vt ex definitione Boetij patet, sed substantia nō pdicatur pluraliter in diuinis, ergo nec persona.

T2. Pr̄t. Alianō nomina absoluta pdicatur tñ singulariter in diuinis, vt sapiens, bonus, & huiusmodi: sed hoc nomen persona est nomen ab aliis, ergo non debet pdicari pluraliter in diuinis.

T3. Item nomen personæ à substantia sumi vñ, & significet individualium in genere substantia, & persona dicatur quasi per se vna: subsistere aut̄ ad cōsentiam pertinere vñ, quæ non multiplicatur in diuinis, ergo nec nomen personæ pluraliter pot̄ pdicari. Sed dicendū, quod licet subsistere funatur ab essentia: tñ dicere possumus, q̄ in diuinis sunt tres subsistentes, & similiter quod tres personæ.

T4. Sed cōtra, ea quæ significat essentiam in diuinis non possunt pdicari pluraliter, nī sint adiecti, quæ non trahunt numerū à forma significata, sed à suppositis, cū econtra sit in substantiis. Vnde dicimus, q̄ in Deo sunt tres aeterni, si ly eterni aut̄ suntur: si vero substantiae, tunc veram est quod Athan. dicit, q̄ non sunt tres aeterni sed tres eterni. Hoc aut̄ nomē persona est substantiam, nō adiectum. ergo nō debet pdicari in plurali.

T5. Pr̄t. Licet adiectiua essentia pdicatur pluraliter, in diuinis tñ formæ significata non dicantur pluraliter, sed singulariter tñ. Et si cōtra quod modo dicamus pluraliter tres eternos in diuinis, nullo tamen modo dicimus tres aeternos. Et si ergo aliquo modo possit dici, quod sunt tres personæ in diuinis, nullo tamen modo potest dici, quod sunt tres personalitatis.

T6. Pr̄t. Sicut Deus significat diuinitatem habet, ita persona diuina significat subsistentiam in diuinitate: sed sicut dicimus in diuinis tres subsistentes in diuinitate, ita tres habentes diuinitatem. Sic ergo hac ratione potest dici, quod in diuinis sunt tres personæ: similiter potest dici, quod sunt in diuinis tres dīj, quod est hereticum.

T7. Pr̄t. Boetius dicit in lib. de Tri. quod idem sunt tres dīj, quia Deus non differt à Deo in diuinitate: sed similiter persona diuina non differt, persona diuina aliqua personalitatis differentia non videtur, cum commune sit eis hoc, quod est persona. ergo persona pluraliter in diuinis pdicatur.

T8. Pr̄t. Athanasius dicit, quod alia est persona patris, alia filij, alia Spiritus sancti: distinctione aut̄ est causa numeri. ergo persona pluraliter pdicatur in diuinis.

RESPON. Dicendum, quod nomina dīstantia, sicut iam supra dictum est, trahunt numerū à forma significata: adiectiua vero à supposito cuius ratio est, quia nomina substantia à genere per modum substantiarū: adiectiua vero per modum accidentis, quod individualiter, & multipliciter per subiectum, substantia uero per scipiam. Quidam

ergo hoc nomen persona sit substantiū, oportet ex forma significata ipsius considerare, utrū posse pluraliter p̄dicari: forma aut̄ significata nomine personē per longū nō est natura absolute, quia sic idem significaretur nomine hominis, & nomine personē humāne, quod patet esse fallū: sed nomine persona significatur formaliter in cōcīabilitate, sive individuālitate subsistentis in natura, sicut ex p̄missis patet. cū ergo proprietates facientes esse distinctum, & in cōcīabilitate in diuinis sint plures, oportet, q̄ non men personē pluraliter p̄dicetur in diuinis: sicut et in humanis pluraliter p̄dicatur nomen personae, propter pluralitatem principiorū individualium.

A D P R I M U M ergo dicendum, q̄ persona est substantia individualis, q̄a est hypostasis, & hoc pluraliter p̄dicatur, sicut patet ex vii Ḡecorum.

A D S E C U N D U M dicendum, quod nomen persona est abolutum ex modo significandi: significat tamen relationem, sicut ex p̄missis patet.

A D T E R T I U M dicendum, quod nomen persona non designat hoc solum quod est subsistere, quod v̄ ad essentiam pertinet: sed etiam hoc quod est distinctum esse, & incommunicabile, quod est propter proprietates relatiāes in diuinis.

A D Q U A R T U M dicendum, q̄ forma significata per nōmē personē nō est essentia absolute, sed illud, qd̄ est principiū in cōcīabilitate sive individualitatis, & ideo pluraliter p̄dicatur, licet si nomen substantiū: & propter hoc ēt, quia sunt plures proprietates distinguētes in diuinis, dicitur esse per plures personalitates. Vnde patet solutio ad 5.

A D S E X T U M dicendum, q̄ hoc nomen persona significat subsistentē in natura diuina, cū distinctione, & in cōcīabilitate: hoc aut̄ nomen Deus significat habentem diuinā naturā, n̄ nihil importans de distinctione, vel in cōcīabilitate: ideo non est simile.

A D S E P T I M U M dicendum, q̄ licet Deus à Deo non differat aliqua differentia diuinitatis, quia nō est n̄iū vna diuinitas numero: persona tamen diuina differt à persona diuina, differentia personalitatis, quia ad personalitatem pertinet in diuinis est proprietas distinguēns personas.

ARTICULUS VII.

Vtrū termini numerales p̄dcentur de diuinis personis.

Septimo queritur, q̄o termini numerales p̄dcentur de diuinis personis, vtrū sp̄ositū, vel remotū tñ. Et videtur, q̄ posse. Si enim nihil ponunt in diuinis tunc qui dicit tres personas, nihil dicit quod sit in Deo ergo, & qui negat tres personas, nihil negat de Deo qd̄ ut in ipso. Non ergo contra veritatem loquitur, & ita non est hereticus.

¶ 2. Pr̄. Secundū Dion. in li. de diu. no. trib. modis dī aliquid de Deo. s̄ per negationem, per eminēniam, & per cauſam. Quocumque aut̄ istorum modorum termini numerales p̄dcentur in diuinis, oportet, qd̄ aliquid ponat. Quod quidem manifestum est, si quidem p̄dcentur per eminētiā, vel per cauſam: similiter autem, & si p̄dcentur negatiue. Non enim sic aliqua negantur de Deo, vt iudicet Dion. dicit, quāli omnino ei desint: sed quāia non eodem modo ei conueniunt sicut, & nobis. Oportet ergo omnibus modis, quod termini numerales aliquid ponant.

¶ 3. Pr̄. Quicquid p̄dcentur de Deo, & creaturis, nobiliore modo de Deo, quām de creaturis p̄dcentur: termini autem numerales de creaturis p̄dcentur positivē. ergo multo magis de Deo.

¶ 4. Pr̄. Multitudo, & unitas importata per termini numerales, s̄m q̄ p̄dcentur de Deo, nō sunt

A in intellectu tñ, quia sic non essent tres personae in Deo, nisi s̄m intellectu, quod pertinet ad heretim Sabellianā. ergo oportet, q̄ sint aliquid in ipso Deo secundum rem: & ita positivē de Deo dicitur.

¶ 5. Pr̄. Sicut vnum est in genere quantitatis, ita bonum est in genere qualitatis: in Deo aut̄ nec est quantitas, nec qualitas, nec aliquid accidens, & tñ bonum non p̄dcentur de Deo remotū, sed positivē. ergo similiter vnum, & per consequens multitudo quam constituit vnum.

¶ 6. Pr̄. Quatuor prima entia dicitur. s̄ ens, vnu, verum, & bonum. sed tria corum, s̄ ens, verum, & bonum dicuntur de Deo positivē: ergo & vnum, & per consequens multitudo.

B **¶ 7.** Pr̄. Multitudo & magnitudo p̄tinent ad duas species quantitatis, quae sunt discretā quantitas, & continua: sed magnitudo p̄dcentur de Deo positivē, cum dicitur, Magnus Dominus, & magna virtus eius. ergo, multitudo, & vnum.

¶ 8. Pr̄. Creaturæ Dei similitudinem p̄ferunt, s̄m q̄ in eis vestigium diuinitatis apparet: sed s̄m Aug. quālibet creatura vestigium quoddam diuinitatis in se habet, in quantum est aliquid vnu, & specie formatur, & ordinē aliquem habet. ergo creatura est vna ad similitudinem Dei: sed vnum p̄dcentur de creatura positivē. ergo & de Deo.

C **¶ 9.** Pr̄. Si vnu p̄dcentur de Deo priuatū, oportet q̄ aliquid remoueat, & nō n̄iū multitudinē. Multitudine aut̄ nō remouet: nō. n̄ sequitur, si est vna persona, q̄ non sunt plures. Vnum ergo non dī remotū de Deo, & per consequens, nec multitudo.

¶ 10. Pr̄. Priuatio nihil constituit. Vnum ait constituit multitudinem. non ergo dicitur priuatiue.

¶ 11. Pr̄. Nulla priuatio est in Deo, quia priuatio omnis pertinet ad defectum: vnum aut̄ p̄dcentur de Deo. ergo non significat priuationem.

¶ 12. Pr̄. Aug. dicit in lib. de Tr. q̄ qui quid p̄dcentur de Deo, p̄dcentur s̄m substantiā, vel s̄m relationem. Et Boetius ēt in suo lib. de Trin. quod omnia, quā veniunt in diuinam p̄dicationem, mutantur in substantiā p̄ter ad aliquid. Si ergo termini numerales p̄dcentur de Deo, oportet, quod significant substantiam, vel relationem, & ita oportet, quod positivē de Deo p̄dcentur.

¶ 13. Pr̄. Vnum & ens converuntur, & videntur esse synonyma: sed ens p̄dcentur de Deo positivē. ergo, & vnum, & per consequens multitudo.

¶ 14. Pr̄. Si vnum p̄dcentur de Deo remotū, oportet, quod remoueat multitudinem tanquam sibi opponitam: hoc autem non potest esse, cum multitudo constituitur ex unitatis: vnum aut̄ oppositorum nō constituitur ex alio. ergo vnum non p̄dcentur de Deo remotū.

¶ 15. Pr̄. Si vnum dī remotionem multitudinis, oportet q̄ vnum opponatur multititudini, sicut priuatio habuit. Habitus aut̄ est naturaliter prior priuatione, & ēt secundum rationem, quia priuatio non potest definiri, nisi per habitum. ergo multitudo erit prior vno secundum naturam, & secundum rationem, quod videtur inconveniens.

¶ 16. Pr̄. Si vnum, & multa in diuinis p̄dcentur remotū, oportet quod vnum remoueat multitudinem, & multitudo remoueat unitatem. Hoc aut̄ est inconveniens, quia sequeretur circulus vnius, & multi, vt dicatur, quod vnum est, quod non est multa, & multa sunt, quāe nō sunt vnum, & sic per ita nihil fieret notum. Non est ergo dicendum, q̄ vnum, & multa in Deo dicantur priuatiue.

¶ 17. Pr̄. vnum, & multa cum sc̄ habeant, vt mētura,

10. de Trin.
c. 11. & lib.
at cap. 1. 2.
& 7. 10. 3.

Li. 5. c. 1. 2.
In me d. lib.
de trin.